

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های دانش‌آموزی

(به صورت ماهنامه و نه شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود):

رشد کودک (برای دانش‌آموزان ابتدایی و پایه اول دوره آموزش ابتدایی)

رشد نوجوان (برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره آموزش ابتدایی)

رشد دانش‌آموز (برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم، پنجم و ششم دوره آموزش ابتدایی)

مجله‌های دانش‌آموزی

(به صورت ماهنامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود):

رشد نوجوان (برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول)

رشد جوان (برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه دوم)

مجله‌های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود):

• رشد آموزش ابتدایی • رشد تکنولوژی آموزشی

• رشد مدرسه فردا • رشد مدیریت مدرسه • رشد معلم

مجله‌های بزرگسال و دانش‌آموزی تخصصی

(به صورت فصل‌نامه و چهار شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود):

- رشد برهان آموزش متوسطه اول (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره متوسطه اول)
- رشد برهان آموزش متوسطه دوم (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم)
- رشد آموزش قرآن • رشد آموزش معارف اسلامی • رشد آموزش زبان و ادب فارسی • رشد آموزش هنر • رشد آموزش مشاور مدرسه • رشد آموزش تربیت بدنی • رشد آموزش علوم اجتماعی • رشد آموزش تاریخ • رشد آموزش جغرافیا • رشد آموزش زبان • رشد آموزش ریاضی • رشد آموزش فیزیک
- رشد آموزش شیمی • رشد آموزش زیست‌شناسی • رشد آموزش زمین‌شناسی
- رشد آموزش فن و حرفه‌ای و کار دانش • رشد آموزش پیش‌دبستانی

مجله‌های رشد عمومی و تخصصی، برای معلمان، مدیران، مربیان، مشاوران و کارکنان اجرایی مدارس، دانش‌جویان مراکز تربیت معلم و رشته‌های دبیری دانشگاه‌ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می‌شود.

• نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶، دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی.

• تلفن و نمابر: ۸۸۲۰۱۳۷۸ - ۰۲۱

تیمز برای بهانه‌ای

غلامرضا لشکر بلوکی
معاون دفتر دوره اول متوسطه

یکی از محاسن شرکت در مطالعات تیمز این است که وضعیت عملکرد دانش‌آموزان ایرانی در درس‌های ریاضیات و علوم تجربی در مقایسه با میانگین عملکرد جهانی مشخص می‌شود. چنان‌که در مباحث پیشین به عوامل متعددی اشاره شد که در بهبود عملکرد دانش‌آموزان در این زمینه نقش به‌سزایی دارند، در این گفتار، به عامل دیگر، یعنی محتوای کتاب‌های درسی، اشاره خواهد شد.

کتاب‌های درسی از مهم‌ترین منابع یادگیری در نظام‌های آموزشی هستند و ابزار اصلی معلم و دانش‌آموز را برنامه درسی مدارس تشکیل می‌دهند. در بین معلمان، دو دیدگاه درباره محتوا و حجم کتاب‌های درسی وجود دارد. برخی معتقدند هر قدر - البته به‌طور نسبی - حجم مطالب درسی و میزان ساعات اختصاص یافته بیشتر باشد، میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بیشتر است. دسته دیگر نیز معتقدند، چنان‌چه به‌دنبال تعمیق یادگیری و بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان هستیم، باید حجم کتاب‌های درسی کمتر و در مقابل عمق و کیفیت آموزش بیشتر باشد. البته «یافته‌های تیمز و پرلز هم نشان می‌دهد که هر چه حجم مطالب درسی و میزان ساعات اختصاص یافته به آموزش بیشتر باشد، میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بیشتر است. اما نباید تصور کرد که این عامل همواره و در همه جا صادق است. نمونه آن عملکرد برخی از کشورهای برتر در تیمز و پرلز است که به‌رغم حجم اندک (اما عمیق) مطالب درسی و اختصاص ساعات آموزشی

اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی

برگ اشتراک مجله‌های رشد

نحوه اشتراک:

شما می‌توانید پس از واریز مبلغ اشتراک به شماره حساب ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت، شعبه سه‌راه آزمایش کد ۳۹۵، در وجه شرکت افست از دو روش زیر، مشترک مجله شوید:

۱. مراجعه به وبگاه مجلات رشد به نشانی: www.roshdmag.ir و تکمیل برگه اشتراک به همراه ثبت مشخصات فیش واریزی.
۲. ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده اشتراک با پست سفارشی (کپی فیش را نزد خود نگه‌دارید).

نام مجلات در خواستی:

نام و نام خانوادگی:

تاریخ تولد: میزان تحصیلات:

تلفن:

نشانی کامل پستی:

استان: شهرستان:

خیابان:

پلاک: شماره پستی:

شماره فیش بانکی:

مبلغ پرداختی:

اگر قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره اشتراک خود را بنویسید:

امضاء:

نشانی: تهران، صندوق پستی امور مشترکین: ۱۶۵۹۵/۱۱۱

وبگاه مجلات رشد: www.roshdmag.ir

اشتراک مجله: ۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶/۷۷۳۳۵۱۱۰/۷۷۳۳۹۷۱۳-۱۲

هزینه اشتراک یکساله مجلات عمومی (هشت شماره): ۳۰۰/۰۰۰ ریال
هزینه اشتراک یکساله مجلات تخصصی (چهار شماره): ۲۰۰/۰۰۰ ریال

کم به آن‌ها، عملکرد دانش‌آموزان آن کشورها بالاتر از سایر کشورهاست». محتوا یکی از هفت عنصر برنامه درسی است «محتوا عبارت است از مجموعه مطالب، مفاهیم، مهارت‌ها و گرایش‌هایی که برنامه‌ریزان انتخاب و مؤلفان به‌صورت کتاب سازمان‌دهی می‌کنند. در عین حال، محتوا آثار حاصل از فعالیت‌های یاددهی‌یادگیری معلم و شاگرد را در برمی‌گیرد» (ملکی، ۱۳۸۳). **ملکی** در تشریح و تبیین این تعریف از محتوا نیز خاطر نشان می‌سازد: «این نکته مهم است که محتوا تنها همان نیست که برنامه‌ریزان طراحی و مؤلف انتخاب و سازمان‌دهی می‌کند. با اینکه عمده محتوا همین است، اما در فرایند آموزش، آنچه معلم برای تدریس تدارک دیده است و آنچه خود او پیش‌بینی کرده است، ولی در ضمن تدریس بروز و جلوه می‌کند، همچنین آنچه از تعامل دانش‌آموزان با یکدیگر حاصل می‌شود، همه بخشی از محتوا را تشکیل می‌دهند. یعنی علاوه بر مفاهیم، مهارت‌ها و نگرش‌هایی که تهیه‌کنندگان محتوای برنامه درسی انتخاب کرده‌اند، رابطه معلم با دانش‌آموزان و رابطه دانش‌آموزان با یکدیگر نیز منشأ دیگری برای محتواست، منتها چون این رابطه‌ها اختیاری نیست و نمی‌توان از قبل آن‌ها را پیش‌بینی کرد، در بحث برنامه‌ریزی که به‌طور عمده با اعمال آگاهانه مرتبط است، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. طرح «بعد پنهان محتوا» از این نظر قابل توجه است که برنامه‌ریزان و مجریان، محتوای آموزشی را بسته‌ای تصور نکنند که مواد مورد نیاز داخل آن ریخته شده و کلید آن نیز نزد معلم است و او می‌تواند داخل کلاس آن را باز کند و به ذهن دانش‌آموز منتقل سازد» (پیشین). با عنایت به آنچه گفته شد، ممکن است معلمان بخواهند در کنار محتوای کتاب‌های درسی، محتوای تکمیلی را نیز برای تعمیق یادگیری دانش‌آموزان در کلاس درس ارائه کنند. به‌طور کلی، در انتخاب محتوا لازم است چند معیار مهم را در نظر گرفت. **ملکی** یازده معیار را برای انتخاب محتوا ارائه کرده است که چند مورد از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: الف. اهمیت: محتوا ضمن پرخورداری از اهمیت بالا، باید باعث رشد توانایی‌ها، مهارت‌ها و گرایش‌های دانش‌آموزان شود. ب. اعتبار: باید مفاهیم، اصول و تعمیم‌هایی انتخاب شوند که از نظر علمی صحیح و معتبر هستند؛ ج. فرصت: یعنی اختصاص زمان مناسب برای فعالیت‌ها و مهارت‌های یادگیری چندگانه؛ د. مرتبط بودن، یعنی ارتباط داشتن محتوا با زندگی و تجربیات روزمره و مسائل روز؛ ه. سودمندی؛ و. قابلیت یادگیری.

نگارنده معتقد است، یکی از مشکلات آموزش ریاضیات و علوم تجربی در کشور ما، ارتباط کم آموزش ریاضیات با زندگی و تجربیات روزمره است. لذا اگر انتظار داریم عملکرد دانش‌آموزان در آموزش ریاضیات و علوم تجربی به‌طور قابل ملاحظه‌ای بهبود یابد، لازم است محتوایی که برای آموزش این دروس در نظر گرفته می‌شود، بیش از پیش با زندگی، تجربیات روزمره و مسائل روز مرتبط باشد.

* منابع

۱. کریمی، عبدالعظیم (۱۳۸۷). آنچه باید و نباید از نتایج تیمز و پرلز انتظار داشت. پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.
۲. ملکی، حسن (۱۳۸۳). برنامه‌ریزی درسی (راهنمای عمل). انتشارات مدرسه. تهران.